

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	061 «Журналістика»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д.філол.н., проф. Глотов Олександр Леонідович			
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові			
Професор кафедри журналістики і мовної комунікації			
посада			
algall@ukr.net	+38-098-206-89-	Viber, Telegram	за розкладом
електронна адреса	27 телефон	месенджер	консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові			
посада			
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові			
посада			
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач**

лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація до курсу

Навчальний курс присвячено вивченню різних наукових теорій і методологічних підходів у дослідженні соціальних комунікацій (соціальної комунікації).

Розглядається процес зародження ідей дослідження соціальних комунікацій, а також концептуальні витoki вивчення соціальних комунікацій. Аналізуються ідеї класичної соціології, теорії структурного функціоналізму, аутопоезису й інформаційного суспільства як базису зародження теорії соціальних комунікацій. Підлягають аналізу сучасні теорії соціальних комунікацій Ю. Подгурецьки й Т. Гобана-Класа (Польща), дослідження соціальної комунікації в Американській асоціації мовлення, мови й слуху, комплексні моделі соціальних комунікацій (США), трансцендентальна теорія Н. Палашева (Болгарія), основні положення моделі соціальної комунікації болу в теорії К. Крейга й у практичній соціально-комунікаційній діяльності «Nanen Centre» (Канада), ідеї розвитку соціальних комунікацій у Лісабонській школі (Португалія).

Піддаються аналізу українські ідеї соціальних комунікацій у межах Київської школи й Харківського осередку досліджень соціальних комунікацій, а також специфіка аналізу соціальних комунікацій у теорії інмутації О. Холода. Подано інформацію про сучасні тенденції розвитку наукової галузі «Соціальні комунікації», відбиті в дисертаціях докторів наук із соціальних комунікацій (від 2008 року й дотепер), і висловлюються думки про розвиток соціальних комунікацій.

Навчальний курс розрахований не лише на студентів, але буде корисним для аспірантів і докторантів, які здійснюють дослідження в таких галузях: «Соціальні комунікації», «Соціологія», «Культурологія», «Історія», «Політологія», «Психологія» та «Філологія».

Мета та цілі курсу

Метою навчального курсу «Соціальні комунікації» є формування в студентів-журналістів теоретичних знань про соціальні комунікації та практичних навичок їхньої ідентифікації.

Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- предмет, завдання і зміст дисципліни;
- поняттєво-категоріальний апарат соціальних комунікацій;
- особливості системи соціальних комунікацій;
- диференціацію методів досліджень соціальних комунікацій;
- місце соціальних комунікацій у дослідницькій діяльності;
- основні напрями, тенденції та ключові аспекти розвитку науки про соціальні комунікації.

вміти:

- аналізувати продукти медійної діяльності з позицій соціальних комунікацій;
- здійснювати аналіз соціальних комунікацій;
- забезпечувати дотримання закономірностей функціонування соціальних комунікацій;
- визначати проблеми вивчення досліджень соціальних комунікацій;
- здійснювати дослідження процесів інмутації соціальних комунікацій;
- обирати ефективну методологію дослідження соціальних комунікацій.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			18		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	«Журналістика»		2	вбірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Дидактичні основи вивчення соціальних комунікацій. 1. Предмет і завдання навчального курсу. 2. Основні джерела вивчення навчальної дисципліни. 3. Джерельні праці науковців. 4. Значення соціальних комунікацій у системі підготовки магістрів за спеціальністю 061 – журналістика.	Лекція, практичне заняття	2, 11, 12, 15, 18, 21, 23	8	5 балів	
Тема 2. Історія розвитку ідей соціальних комунікацій в історії людства (до XIX	Лекція, практичне заняття	2, 10, 11, 12, 15, 18, 21, 25, 33	8	5 балів	

<p>століття)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перші письмові джерела соціальних комунікацій (усні форми, міфи, документообіг, реклама, література, театр). Давня Греція та Давній Рим. 2. Розвиток ідей соціальних комунікацій у давніх Китаї та Японії. 3. Племінний устрій та його вплив на розвиток соціальних комунікацій. 4. Ідолопоклоніння (поганство) як соціальна провокація появи «інших» соціальних комунікацій: зародження монотеїстичної релігії. 5. Вплив обернення слов'ян у християнство на укріплення усвідомлення про необхідність налагодження соціальних комунікацій. 					
<p>Тема 3. Формування ідей соціальних комунікацій у лоні церкви</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Церква і соціальні комунікації Середньовіччя. 2. Руйнація християнських догм як початок соціальних комунікацій Ренесансу. 3. Вплив епохи Просвітництва і механістичні ідеї як 	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>6, 10, 11, 12, 15, 18, 21, 23, 25, 32, 35</p>	<p>6</p>	<p>5 б</p>	<p>а л і в</p>

поштовх до трансформації поглядів на соціальні комунікації.					
Тема 4. Формування провідних ідей соціальних комунікацій 1. Негативізм ідей Ч. Дарвіна щодо розвитку теорій соціальних комунікацій. 2. Становлення соціологічних знань і доля розвитку соціальних комунікацій в економічній теорії К. Маркса. 3. Бехтерев В.М., Сеченов І.М. і Павлов І.П.: нове бачення соціальних комунікацій. 4. Вчення З. Фрейда – шлях до тлумачення соціальних комунікацій	Лекція, практичне заняття	6, 10, 11, 12, 15, 18, 21, 23, 25, 32, 35	8	5 балів	
Тема 5. Сучасні тенденції розвитку теорій соціальних комунікацій (XX–XXI століття) 1. Соціальна комунікація. 2. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «соціальні комунікації» 3. Джерела вивчення соціальної комунікації з погляду соціолога 4. Основи теорії соціальної комунікації	Лекція, практичне заняття	6, 10, 12, 15, 18, 21, 23, 25, 32, 35	8	5 балів	
Тема 6. Психолінгвістичне і соціолінгвістичне підгрунття дослідження соціальних комунікацій 1. Значення термінів «психолінгвістика» і «психолінгвістичний	Самостійна робота	2, 11, 12, 15, 18, 21, 23	6	5 балів	

<p>аспект»</p> <p>2. Психологія і лінгвістика: шляхи перетину</p> <p>3. Сутність психолінгвістичних методів аналізу соціальних комунікацій</p> <p>4. Методи в психолінгвістиці: проблема оригінальності, запозичення або помилкової міждисциплінарності</p> <p>5. Значення термінів «соціолінгвістика» і «соціолінгвістичний аспект»</p> <p>6. Соціологія і лінгвістика: інтердисципліна або методологічний підхід</p> <p>7. Основні методи соціолінгвістики</p> <p>8. Історія соціолінгвістичних ідей і концепцій</p> <p>9. Соціальні комунікації і соціолінгвістика</p> <p>10. Двомовність як проблема соціолінгвістичного аналізу: теоретичні підходи та їхня критика.</p>					
---	--	--	--	--	--

Політика курсу

Навчальна дисципліна «Соціальні комунікації» передбачає аналіз соціальних комунікацій, починаючи від суспільств Давньої Греції і Давнього Риму й завершуючи сучасним суспільством. Вивчення соціальних комунікацій – необхідний інструмент для фаху «журналістика», оскільки професійна діяльність працівників медіа пов’язана із системою «людин – людина». Саме тому важливо впроваджувати в навчальний процес, спрямований на опанування соціальних комунікацій, прищеплення як теоретичних, так і практичних навичок фахової соціалізації завдяки знанню основних закономірностей і принципів функціонування соціальних комунікацій.

Під час вивчення курсу студенти поглиблюють знання про такі категорії, як соціальні комунікації, моделі соціальних комунікацій, соціологія комунікацій, психолінгвістика, соціолінгвістика тощо

Рекомендована література

Основна:

1. Холод О.М. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : навч. посіб. / О. М. Холод. – Київ: Видавництво «Білий Тигр», 2018. – 370 с.
2. Холод О. М. Соціальні комунікації : психо- та соціолінгвістичний аналіз : навч. посіб. / О. М. Холод. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – 246 с.

Допоміжна:

1. Даниленко Н. Засоби масової комунікації і політична соціалізація особистості / Н. Даниленко // Соціальна психологія. – 2004. – № 4 (6). – С. 61–70.
2. Даниленко Н. Засоби масової комунікації і політична соціалізація особистості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=28&c=423>
3. Засоби масової комунікації: поняття, концепції діяльності, функції [Електронний ресур]. – Режим доступу : <http://ukrref.com.ua/?id=MTAxMjY%3D>
4. Иванов В. Ф. Аспекты массовой коммуникации. – В 3 ч. – Ч. 2 : Массовая коммуникация. – К. : Академия Украинской Прессы, 2009. – С. 8.
5. Иванов В. Ф. Аспекты массовой коммуникации. Часть 1. Информация и коммуникация : монографія / В. Ф. Иванов. – К. : ЦВП, 2009. – С. 104–105.
6. Кара-Мурза С. Г. Маніпуляція свідомістю : навч. посіб. / С. Г. Кара-Мурза. – [вид. друге]. – К. : Оріяни, 2006. – 528 с. (мова рос.).
7. Квіт С. М. Масові комунікації : підручник. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 12.
8. Коновець О. Ф. Масова комунікація : теорії, моделі, технології : навч. посіб. / О. Ф. Коновець. – К. : ЛГУ, 2009. – 266 с.
9. Кравченко Н. О. Наслідки та дії теорії інмутації суспільства / Кравченко Н. О. // Теорія інмутації суспільства : pro et contra : колективна монографія [за ред. О. М. Холода; автори : Борисенко Д. О., Васишин Р. Я., Дзенник С. В. та ін.]. – К. : КиМУ, 2011. – 79–91.
10. Луман Н. Реальність мас-медіа [за ред. Іванова В. та Мінакова М.]. – К. : ЦВП, 2010. – 158 с.
11. Масова комунікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>
12. Михайлин І. Л. Комунікація масова / Гетьманець М. Ф., Михайлин І. Л. Сучасний словник літератури і журналістики. – Х. : Прапор, 2009. – С. 240.
13. Моисеев В. А. Паблик рилейшнз. Теория и практика. – К. : ВИРА–Р, 1999. – 376 с.
14. Почепцов Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій : навч. посіб. – К. : Альтерпрес, 2008. – С. 28–29.

15. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26
16. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. – К.: Видавничий центр "Київський університет", 1999. – 308 с.
17. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підруч. / В. В. Різун. – К. : Просвіта, 2008. – 260 с.
18. Романов А. А., Романова Е. Г., Воеводкин Н. Ю. Язык, власть и имя собственное в ритуальной политической коммуникации / А. А. Романов., Е. Г. Романова, Н. Ю. Воеводкин // Проблемы имиджологии : материалы I межд. конф. [«Проблемы имиджологии»], (Кривий Ріг, 15-16 квітня 2000 р.) / М-во освіти і науки України, Криворізький підрозділ Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу. – К.: ЕУФІМБ, 2000. – С. 193-206.
19. Холод О. М. Зібрання наукових праць : У 10 т. / О. М. Холод. – Кривий Ріг, 2008 – . – Т. 1 : Психолінгвістика статі : монографії. – Розд. 2 : Мовленнєві картини світу чоловіків та жінок : монографія. – 2008. – С. 115–395.
20. Холод О. М. ЗМІ та імідж політиків: монографія / О.М. Холод. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2004. – 342 с.
21. Холод О. М. Інмутація суспільства в гіпермаркеті свідомості : монографія. – У 3-х томах. – Том 1 : Теорія інмутації суспільства / О. М. Холод. – К. : КиМУ, 2010. – 178 с.
22. Холод О. М. Комунікаційні технології (у теорії інмутації) : навч. посіб. / Холод О. М. – К. : КиМУ, 2010. – 147 с.
23. Холод О. М. Теорія інмутації суспільства / Холод О. М. // Засоби масової комунікації: формування інформаційного суспільства : монографія. – К. : КиМУ, 2010. – С. 89.
24. Холод О. М. Теорія інмутації суспільства : монографія / Холод О. М. – К. : КиМУ, 2011. – 305 с.
25. Fleischer A. Taking heat. The president, the press, and my years in the White House. – New York, 2005. – P. 4.
26. Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu. – Warszawa-Krakow: Wydawnictwo naukowe PWN, 1999. – 336 s.
27. Lipmann W. Public Opinion. – New York : Macmillan, 1922. – P. 29.
28. Manipulation // Oxford dictionary of biochemistry and molecular biology / Richard Cammack, Anthony Donald Smith, Teresa K. Attwood, Peter Campbell; а також [Електронний ресурс]. – Режим доступу до словника: http://books.google.ru/books?id=... =book_result&ct=result&resnum=4

Інтернет- ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника <http://lib.pnu.edu.ua/>
3. Національна парламентська бібліотека України // <http://www.nplu.org/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>